

Ретроспективна изложба живопис
„КАМРФ”

МЕДЕЛИН И ДЖЕЙМС ИЛИЯНОВИ

от 1 до 9 август 2007 год.
изложбена зала „Средец”
бул. „Ал. Стамболийски”17

вернисаж на 1 август 2007 год. от 15 до 19 часа

Сигурно е добре, че за картините, на Джими и Меделин пише, именно, антрополог, а не изкуствовед — антропологията е наука, която изследва "защо сме такива" или "какви са другите", утвърждава равноценността на различните. А когато трябва да се проникне в изкуството на двама толкова млади - когато говорим за творци, думата "малки" е неуместна - творци, за да се разбере защо изобразителният им свят е такъв, какъвто е, действително е по-добре анализът да не се прави от специалист по изобразително изкуство. Той, разбира се, перфектно ще анализира техники, ще оцени цветоусещане, ще постави етикет или разпредели в школа, ще посочи влияния. Но ще посочи влиянията от други художници и творци, няма да посочи влиянията на общество, обществени процеси, семейство.

И Джими, и Меделин идеално се вписват в графата "други". Първо поради начина на живот на семейството, в което растат - живот, за който аз малко (или много?) им завиждам, защото е най-трудно е да живееш според мечтите и представите си за правилно; далеч по-лесно е да живееш според представите, които има за "правилно" социума.

Или - много лесно е да живееш съобразно модите. Сега е модно различният да бъде критикуван, да не употребим думата "плют". Но ето че точно в това време Джими взима най-често оплюваната култура и я превръща в основа на размисъл - нека не си мислим, че размислите съществуват само в писмена форма. Това, че шестнадесетгодишен творец трябва да ни припомня от какъв материал са основите на цивилизацията, в която живеем, може да бъде оценено като похвално или като тъжно, защото явно цивилизацията лесно забравя. Вероятно в някаква генетична форма децата носят паметта на човечеството, но, като пораснат - и точно тези гени закърняват, паметта се видоизменя - понякога до пълната си противоположност, - а понякога стига до тотална амнезия. Джими това го знае, знание буквално на клетъчно равнище. Сигурно затова в работите от последната му изложба преобладават повече мрачните тонове. Дълбините на забравата винаги са мрачни. За да извади изгубената ни същност Джими буквално като Орфей се спуска в някакъв Аид, без да се бои да погледне в основанията на културата - Евридика, която трябва да бъде измъкната на светло. Впрочем, аз в известен смисъл съм привилегирован, защото знам какви книги чете Джими, каква музика слуша, дори — какво пише.

Привилегирован съм и като антрополог, защото професията ми е да надушвам другостта, различието. Представете си свят на еднаквости. Една изложба на Джими е някакъв вид бягство от това.

Ние, жителите на тази страна, които все пак - и слава Богу! - сме различни, сме склонни да изпадаме в песимизъм. Цупим се и хленчим от всичко - съвсем детински. Почти в противовес на брат си Меделин е светла, можем да кажем - сияйна. Тя успява в работите си да извърши най-трудната замяна - да замени детинското с детското. Не знам дали преходът е свършил, както казват политиците.,, Знам, че след дълги години на едно и също, пред нас се открие нещо ново; не знам, не смея да преценявам невиджано или забравено. В свещената за две религии книга е казано: 40 години през пустинята, докато не умре и последният, който помни робството. В нашия случай (само в нашия ли?) оцеляват децата. Така че, припомняйки ни, че някога - пък било и "през робство", при тоталитаризъм — също сме били деца, Меделин се грижи за нашето оцеляване през пустинята. Меделин е като бликналата от скалата вода, като маната небесна. От нас се иска само да се научим да гледаме и да виждаме. Но — уви! - още помним робството. Аз и в този случай съм привилегирован — освен че съм антрополог, съм и представител на народа, създал тази притча за изхода.

Но освен на този народ, аз съм представител и на българския. Умението да оценявам се родее с умението да завиждам. Картините на Джими и Меделин ми спомнят един живот, който бих искал да живея, и един свят, който бих искал да е мой.

За щастие — не се каня да умирам. Поне не скоро.

Роберт Леви